

РІШЕННЯ

Вченої ради Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна з питання: «Про затвердження Положення про дистанційну форму здобуття вищої освіти у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна»
від 30 червня 2026 року, протокол № 11

Заслухавши інформацію проректора з науково-педагогічної роботи Олександра ГОЛОВКА щодо необхідності затвердження Положення про дистанційну форму здобуття вищої освіти у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна, з метою запровадження та організації дистанційної форми здобуття вищої освіти в університеті як окремої інституційної форми здобуття вищої освіти, на підставі підпунктів 11 та 12 пункту 13.2 розділу 13 Статуту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, Вчена рада ухвалила:

1. Затвердити Положення про дистанційну форму здобуття вищої освіти у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна (Додаток 1).
2. Начальнику відділу методичної та акредитаційної роботи Сергію КОЗЛОВУ до 10 липня 2026 року забезпечити розміщення Положення про дистанційну форму здобуття вищої освіти у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна на офіційному вебсайті Університету.

Відповідальний: проректор з науково-педагогічної роботи Олександр ГОЛОВКО
Термін виконання: до 10 липня 2026 року.

Голова Вченої ради

Учений секретар

Тетяна КАГАНОВСЬКА

Олена ФРІДМАН

ПОЛОЖЕННЯ**про дистанційну форму здобуття вищої освіти у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна****1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ**

1.1. Положення про дистанційну форму здобуття вищої освіти у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна (далі – Положення) (далі – Університет) визначає основні засади запровадження та організації в дистанційної форми здобуття вищої освіти (далі – дистанційна форма) як окремої інституційної форми здобуття вищої освіти.

1.2. Метою запровадження дистанційної форми здобуття вищої освіти в Університеті є надання можливості особам, які навчаються на певній освітній програмі першого (бакалаврського), другого (магістерського) або третього (освітньо-наукового) рівнів вищої освіти, здобути освітній ступінь та / або професійну кваліфікацію відповідно до освітніх стандартів в умовах опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій, та передбачає отримання документів про вищу освіту встановленого зразка.

1.3. Завданням дистанційної форми є забезпечення громадянам можливості реалізації конституційного права на здобуття вищої освіти та підвищення кваліфікації незалежно від статі, раси, національності, соціального і майнового стану, роду та характеру занять, світоглядних переконань, належності до партій, ставлення до релігії, віросповідання, стану здоров'я, місця проживання відповідно до їх здібностей. Дистанційна форма зорієнтована насамперед на такі категорії здобувачів:

- особи з особливими потребами щодо організації навчання;
- особи, які одночасно здобувають вищу освіту за кількома освітніми програмами в одному чи в різних закладах вищої освіти;
- особи, які проживають у географічно віддалених від закладу вищої освіти населених пунктах;
- громадяни України, які тимчасово або постійно проживають за кордоном;
- громадяни України, які проживають на тимчасово окупованих та особливо небезпечних територіях.

1.4. Положення розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Закону України «Про освіту».

1.5. Терміни, що використані в Положенні:

– **асинхронне навчання** – вид взаємодії між учасниками освітнього процесу, за якого навчальна комунікація відбувається з затримкою у часі опосередковано як на базі використання технологій електронного навчання, так і без їхнього використання;

– **дистанційна форма здобуття вищої освіти / дистанційна вища освіта** – це основна інституційна форма здобуття вищої освіти, яка являє собою індивідуалізований процес здобуття освіти, що відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього

процесу в спеціалізованому середовищі, що функціонує на основі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій;

– **дистанційне (віддалене) навчання** – навчання, яке відбувається за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

– **дистанційний курс** – комплекс систематизованих і структурованих освітніх матеріалів із одного (або декількох) навчального предмета (інтегрованого курсу, модулю);

– **інклюзивне навчання** – це комплексний процес забезпечення рівного доступу до якісної освіти здобувачам з особливими освітніми потребами шляхом організації їх навчання у закладах освіти на основі застосування особистісно орієнтованих методів навчання, з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності таких здобувачів;

– **мультимедійний контент** – сукупність даних інтерактивного вмісту, представлених у форматах відео, анімації, об'єкти віртуальної, доповненої реальності, комп'ютерні моделі (симулятори), а також їх поєднання з аудіоінформацією, текстом, зображеннями;

– **синхронне навчання** – вид взаємодії між учасниками освітнього процесу, за якого навчальна комунікація відбувається у режимі реального часу або в очному, або у віддаленому (дистанційному) форматі;

– **платформа дистанційного навчання / система управління навчанням** – вебплатформа дистанційного навчання Університету;

– **система управління вебресурсами навчальних дисциплін / система управління навчальним контентом** - програмне забезпечення для створення, збереження, накопичення та передачі навчальних вебресурсів, а також для забезпечення авторизованого доступу суб'єктів дистанційного навчання до цих вебресурсів;

– **технології дистанційного навчання** – комплекс освітніх технологій, включаючи психолого-педагогічні та інформаційно-комунікаційні, що надають можливість реалізувати процес дистанційного навчання в Університеті.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗА ДИСТАНЦІЙНОЮ ФОРМОЮ ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

2.1. Освітній процес за дистанційною формою здобуття вищої освіти в Університеті здійснюється згідно з нормативно-правовими актами Кабінету Міністрів України, Міністерства освіти і науки України та Університету, що регламентують дистанційну форму здобуття вищої освіти, та цим Положенням.

2.2. Освітній процес за дистанційною формою здобуття вищої освіти в Університеті організовується на підставі освітніх програм та навчальних планів, затверджених Вченою радою Університету в установленому порядку.

2.3. Основним видом навчальних занять на дистанційній формі здобуття вищої освіти є дистанційне заняття, яке може проводитись у синхронному та асинхронному режимі навчальної взаємодії:

– **дистанційне заняття в синхронному режимі** – вид навчального заняття, яке передбачає на дистанційній формі здобуття вищої освіти віддалену

синхронну взаємодію між суб'єктами освітнього процесу через хмарні сервіси організації відеозв'язку (Zoom, тощо); таке заняття може бути використане науково-педагогічним працівником для проведення оглядових чи проблемних лекцій, практичних занять, командної роботи над завданнями, консультацій, захистів виконаних робіт тощо; методи навчання на таких заняттях зі студентами дистанційної форми навчання зазначаються у робочій програмі навчальної дисципліни і методичних матеріалах щодо її вивчення;

– *дистанційне заняття в асинхронному режимі* – вид навчальної діяльності, яка передбачає на дистанційній формі здобуття вищої освіти віддалену асинхронну взаємодію між суб'єктами освітнього процесу виключно через платформу дистанційного навчання; така навчальна взаємодія відбувається із затримкою в часі, наприклад, робота здобувача з навчальним матеріалом дистанційного курсу (перегляд відеолекцій, прослуховування аудіофайлів, робота з текстовим навчальним матеріалом), дискусії на форумі, виконання та опрацювання завдань, проходження тестів, обмін повідомленнями в системі дистанційного навчання тощо.

2.4. Для реалізації дистанційної форми Університетом розробляються:

– окремий навчальний план або окрема редакція навчального плану, що враховує особливості реалізації дистанційної форми, що охоплює весь період реалізації освітньої програми і має відповідати вимогам щодо забезпечення дистанційної форми;

– окремий графік освітнього процесу, який визначає чергування синхронного та асинхронного дистанційного навчання та періоди навчання відповідно до обраної моделі організації освітнього процесу;

– відповідне методичне забезпечення освітніх компонентів.

2.5. Навчальний план дистанційної форми формується з урахуванням таких особливостей:

– на 1 кредит ЄКТС з кожної обов'язкової компоненти повинно бути передбачено не менше 8 годин дистанційних занять в асинхронному та синхронному режимі;

– на 1 кредит ЄКТС з кожної вибіркової компоненти повинно бути передбачено не менше 6 годин дистанційних занять в асинхронному та синхронному режимі;

– на 1 кредит ЄКТС з кожної освітньої компоненти практичної підготовки (практика, підготовка та захист кваліфікаційної роботи, атестаційний (кваліфікаційний) екзамен) повинно бути передбачено не менше 2 годин дистанційних занять в асинхронному та синхронному режимі;

– для тренінгу з циклу практичної підготовки повинні бути передбачені не менше 8 годин дистанційних занять в синхронному режимі.

– співвідношення асинхронних та синхронних занять зазначається в навчальному плані та / або в робочій програмі навчальної дисципліни з врахуванням специфіки навчальної дисципліни;

– решта годин відводиться на самостійну роботу здобувача.

Норми часу для планування навчальної роботи за дистанційною формою здобуття освіти затверджуються наказом ректора Університету (або проректора згідно з розподілом повноважень).

2.6. Університет самостійно обирає одну з моделей організації освітнього процесу на дистанційній формі, що відображається у графіку освітнього процесу:

- рівномірний розподіл навчального навантаження (дистанційних занять у синхронному та асинхронному режимі) упродовж семестру (на зразок організації освітнього процесу на денній формі навчання);
- навчання кілька днів впродовж кожного тижня семестру;
- блочний розподіл навчального навантаження, коли упродовж семестру передбачаються один чи декілька тижнів для проведення дистанційних занять в синхронному режимі, в інший час передбачені дистанційні заняття в асинхронному режимі;
- поєднання моделей.

2.7. Графік освітнього процесу та формування розкладу для дистанційної форми розробляється з урахуванням таких особливостей:

- терміни підготовки фахівців на кожному рівні вищої освіти відповідають термінам підготовки фахівців за тією самою освітньою програмою на денній або заочній формі здобуття вищої освіти;
- навчальний рік, крім випускних курсів, триває 12 місяців і розпочинається з 1 вересня (за винятком випадків, передбачених графіком освітнього процесу);
- навчальний рік поділяється на два семестри (осінній та весняний);
- ліквідація академічних заборгованостей відбувається після екзаменаційних сесій згідно з графіком освітнього процесу.

2.8. Здобуття освіти за дистанційною формою організовується для спеціально сформованих академічних груп.

2.9. Розклад дистанційних занять визначається відповідним навчально-науковим інститутом/факультетом, за якого:

- заняття можуть плануватися у вечірні години;
- заняття можуть плануватися у вихідні дні;
- допускається поєднання моделей.

Складання, погодження та затвердження розкладу за дистанційною формою передбачає такі ж самі етапи, як і для денної/заочної форми здобуття вищої освіти. Електронний варіант розкладу занять доступний в системі ПС Деканат.

2.10. На основі навчального плану для дистанційної форми складається індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти.

2.11. Система поточного та підсумкового оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів на дистанційній формі здійснюється відповідно до вимог освітньої програми та нормативних документів університету у синхронному та / або асинхронному режимі із забезпеченням ідентифікації особи здобувача.

Атестація здобувачів у формі атестаційного (кваліфікаційного) екзамену або публічного захисту кваліфікаційної роботи на дистанційній формі здійснюється відповідно до вимог освітньої програми та нормативних документів університету у синхронному режимі із забезпеченням ідентифікації особи здобувача.

3. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗА ДИСТАНЦІЙНОЮ ФОРМОЮ ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

3.1. Для забезпечення якості освітнього процесу здобувачів дистанційної форми та якості використання технологій дистанційного навчання на інших формах здобуття вищої освіти Університет розробляє внутрішні вимоги до дистанційних курсів навчальних дисциплін.

3.2. Дистанційні курси навчальних дисциплін, що забезпечують навчання за дистанційною формою, повинні забезпечувати рівномірний темп опанування навчальної дисципліни, що технічно регламентується виставленням дедлайнів, однак здобувачі повинні мати можливість опановувати навчальний матеріал за гнучким графіком.

3.3. Викладачам-розробникам дистанційних курсів навчальних дисциплін, що забезпечують навчання за дистанційною формою, рекомендовано пройти процедуру сертифікації, відповідно до внутрішніх процедур Університету, в результаті якої Науково-методична рада Університету визнає:

- дистанційний курс навчальної дисципліни - електронним освітнім ресурсом та рекомендує його до публікації та використання в освітньому процесі;

- складові дистанційних курсів (як у межах цілісного дистанційного курсу так і окремо) електронним навчальним виданням (електронна версія (копія, аналог) друкованого підручника, електронний підручник, електронний практикум, електронна хрестоматія, електронний курс лекцій, електронний навчальний посібник, ЕОІР тощо) або електронним довідковим виданням (електронний довідник, електронна енциклопедія, електронний словник тощо), або електронним практичним виданням (збірник віртуальних лабораторних робіт, електронні методичні рекомендації, електронний робочий зошит тощо), або відеокomпонентом (відео), конспект, тести тощо), або додатковим освітнім матеріалом та рекомендує його до публікації та використання в освітньому процесі.

3.4. Порядок функціонування дистанційних курсів Університету визначено Положенням про вебплатформу дистанційного навчання Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (далі – Положення про вебплатформу).

3.5. Відповідальність за забезпечення здобувачів дистанційної форми повнофункціональним дистанційним курсом навчальної дисципліни, розміщеного на вебплатформі дистанційного навчання Університету, який відповідає встановленим вимогам університету до таких курсів, несе завідувач відповідної кафедри та викладач відповідної навчальної дисципліни.

3.6. Відповідальність за якісне проведення дистанційних занять у синхронному та асинхронному режимі несе науково-педагогічний працівник, який має відповідне навчальне навантаження.

3.7. З метою моніторингу якості проведення дистанційних занять у синхронному режимі відповідно до розкладу науково-педагогічний працівник повинен забезпечити онлайн-підключення до заняття завідувача кафедри, директора навчально-наукового інституту / декана факультету, гаранта

(керівника проєктної групи) освітньої програми, працівників навчального відділу.

3.8. З метою моніторингу якості організації проведення дистанційних занять у асинхронному режимі, працівники центру підтримки навчання навчального відділу надають завідувачу відповідної кафедри доступ до усіх дистанційних курсів кафедри, розміщених на платформі дистанційного навчання.

3.9. З метою моніторингу якості освітнього процесу на дистанційній формі систематично проводяться соціологічні опитування здобувачів.

4. РЕАЛІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

4.1. Реалізація дистанційної форми в Університеті потребує його організаційно-управлінського, навчально-методичного, програмного, кадрового, матеріально-технічного та фінансового забезпечення.

4.2. Відповідальність за організацію та впровадження дистанційної форми несе профільний проректор Університету.

4.3. Безпосереднє організаційно-управлінське забезпечення дистанційної форми та використання технологій дистанційного навчання в освітньому процесі в Університеті здійснюється центром підтримки цифрового навчання навчального відділу (далі – Центр).

4.4. Працівники Центру відповідно до Положення про центр підтримки цифрового навчання в Університеті здійснюють:

- загальне адміністрування та оновлення платформи дистанційного навчання;
- адміністрування дистанційних курсів на платформі дистанційного навчання (створення оболонок, розміщення їх у відповідних категоріях структурних підрозділів Університету, створення копій, вилучення);
- підключення / відключення користувачів дистанційної форми до відповідних дистанційних курсів навчальних дисциплін;
- моніторинг відповідності структури дистанційних курсів навчальних дисциплін, які забезпечують навчання за дистанційною формою, відповідним вимогам;
- організацію сертифікації дистанційних курсів навчальних дисциплін;
- консультування науково-педагогічних працівників Університету щодо роботи на платформі дистанційного навчання з урахуванням психолого-педагогічних аспектів використання технологій дистанційного та електронного навчання в освітньому процесі;
- координацію розробки навчально-методичного забезпечення освітнього процесу за дистанційною формою, впровадження новітніх форм та методів навчання за дистанційною формою;
- комунікацію усіх суб'єктів дистанційного навчання;
- IT-супровід освітнього процесу здобувачів дистанційної форми та здобувачів із особливими освітніми потребами;

- проведення вебінарів, методичних семінарів, нарад, круглих столів щодо актуальних завдань провадження технологій дистанційного навчання в Університеті;

- систематичне проведення підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників.

4.5. Навчально-методичне забезпечення дистанційної форми в Університеті включає:

- це Положення, Положення про вебплатформу та інші локальні правові акти, що регламентують освітній процес, у тому числі за дистанційною формою;

- навчально-методичне забезпечення навчальних дисциплін відповідних освітніх програм та методичні рекомендації щодо його розробки для дистанційної форми;

- дистанційні курси (навчальних дисциплін, екзаменаційні тощо), розміщені на загальноуніверситетській платформі дистанційного навчання;

- систему навчально-методичної підтримки науково-педагогічних працівників Університету щодо організації освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання, до якої можуть входити тренінг-курси підвищення кваліфікації в галузі дистанційних технологій та / або цифрових технологій, навчальні онлайнвідеокурси щодо роботи на платформі дистанційного навчання, консультаційна підтримка, що здійснюється працівниками центру підтримки цифрового навчання тощо.

4.6. Програмне забезпечення, що використовується для реалізації дистанційної форми:

- платформа дистанційного навчання Moodle;
- автоматизована система управління Університетом ПС Деканат;
- хмарні сервіси проведення відеоконференцій;
- програмні продукти розробки навчального мультимедійного контенту;
- інші цифрові освітні інструменти, засоби створення навчального контенту та забезпечення інтерактивної взаємодії в освітньому процесі.

4.7. До кадрового забезпечення дистанційної форми відносяться:

- педагогічні та науково-педагогічні працівники Університету, які забезпечують реалізацію освітнього процесу за дистанційною формою та використання технологій дистанційного навчання на інших формах здобуття вищої освіти;

- працівники центру підтримки цифрового навчання;
- фахівці з інформаційно-комунікаційних технологій (інженери, програмісти, системні адміністратори), які забезпечують ІТ-підтримку дистанційного навчання;

- працівники навчально-наукових інститутів / факультетів, які забезпечують організаційну підтримку дистанційної форми.

4.8. Матеріально-технічне забезпечення дистанційної форми в Університеті включає наявність приміщень, що обладнані комп'ютерною та оргтехнікою, та забезпечують роботу кадрового персоналу з реалізації використання технологій дистанційного навчання в освітньому процесі.

4.9. Фінансове забезпечення дистанційної форми в Університеті здійснюється за рахунок:

- коштів загального фонду державного бюджету;

- коштів спеціального фонду Університету, отриманих від надання платних послуг, що дозволені нормативно-правовими актами;
- інших надходжень, не заборонених нормативно-правовими актами (гранти, благодійні внески тощо).

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА АНТИКОРУПЦІЙНІ ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

5.1. Учасники освітнього процесу за дистанційною формою здобуття вищої освіти повністю дотримуються вимог академічної доброчесності відповідно до Кодексу академічної доброчесності Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

5.2. Учасники освітнього процесу за дистанційною формою здобуття вищої освіти повністю дотримуються основних принципів та механізмів запобігання корупції, визначених Антикорупційною програмою Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

6. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Положення про дистанційну форму здобуття вищої освіти затверджується Вченою радою Університету і вводиться в дію наказом ректора Університету або особою, уповноваженою на виконання його обов'язків.

6.2. Зміни та/або доповнення до Положення розглядаються й затверджуються Вченою радою Університету шляхом затвердження цього Положення в новій редакції і вводяться в дію наказом ректора Університету або особою, уповноваженою на виконання його обов'язків.